

KRONIKA - OBRAZ MINULOSTI - ZRCADLO DNEŠKA

REGULACE JIHLAVY V LETECH 1932 - 34

Jen „Vančáci“ přes šedesát let staří pamatují krásné koupání na Písku. Široká a hluboká Jihlava narážela čelně na strmou skálu Rény, a když s ní nepohnula, sama se v pravém úhlu zlomila a pod Rénou plynula ke splavu. Pod skálou byla hloubka „na čtyři koně“, nedosažitelná, bezpečná pro skoky do vody.

Levý (ivančický) břeh – výspa – měl krásnou písčitou pláž, chráněnou nízkým i vysokým patrem vrb a olší. Dolíky po vybraném písku bývaly ke konci školního roku úkrytem záškolákům, kteří tam přechávali časy zkoušení. Němčický břeh byl vyšší a travnatý. Tam ústila průzračná Rokytná, tekoucí slunečnými loukami i v loubí olší a střapatých vrb, s břehy plnými kvítí. Jen nárazy vesel tam rušily klid.

Mláďi neplakalo nad úrodou, zničenou povodní, mělo legraci, když lávka na Rénu plavala ke Kounicím, a chvělo se předtuchou jara, když ulice města naplňoval řev zbesilé řeky, která drtila zuřivou silou ledové kry ve víru pod splavem.

Této idyle i romantice udělali konec hospodáři města, když si v zápase se zlou řekou vymysleli regulaci. Jednání o ní se táhlo léta, jak to zaznamenává městská kronika k r. 1927, 1929 aj. Náklad na vodní dílo měl být 2,516 000 Kčs.

Konečně k r. 1932 (I. str. 124) čteme: „Letos počalo se s dávno touženými pracemi na úpravě řek Jihlavy a Oslavy v katastru obcí Ivančic, Němčic a Letkovic.“

„Bylo provedeno několik komisionálních šetření, ale k regulaci nedocházelo. Uspíšila ji nezaměstnanost. Regulací mělo se dostat práce desítkám nezaměstnaných v Ivančicích a okolí.“

První část úpravy měla zabrat trať 2 km dlouhou, tj. od místa pod jezem Panovského až po stok Jihlavy s Oslavou.

Město Ivančice se zavázalo přispěti k stavebnímu nákladu částkou ve výši 20 %⁰ ve třech ročních lhůtách počínaje rokem zahájení stavby a dát k dispozici bezplatně kamenný lom.“

„Při vyvlastňování pozemků stanoví se náhrada za 1 m²: 1 Kč za pastvu, 2,75 Kč za louku, 3 Kč za role, 4 Kč za zahradu, při méně hodnotných pozemcích o něco nižší.“

Práce na regulaci byly zahájeny dnem 30. května 1932. Vedoucí měl 100 - 130 dělníků. Některé přivedl jako zapracované síly ze Slovenska. Práce budily velký zájem obecnostva, jež pozorovalo, jak se postupně mění tvářnost celé krajiny na Malovansku.“

„Řeka Rokytná, jež se vlévala pod nejvyšším bodem Rény do Jihlavy, prodloužena podstatně směrem toku řeky k jezu Panovského. Bývalé řečiště mezi vtokem Rokytné a novým tokem řeky zasypano. Němčičtí nabyli tím značného pozemku.“

Do regulace byl pojat též Mřenkový potok, a to od jatky až po své ústí do Jihlavy nad jezem. Smrdutá nevzhledná říčka nabyla tím nového, pěkného rázu.“ K roku 1933 kronika informuje (I. str. 151):

„Regulace pokračovala letos pracujíc s 80 - 100 dělníky po levém břehu Jihlavy až k Němčickému mostu. Bylo nutno přemístit koupelky. Věci se ujal Okrašlovací spolek, jenž dle plánu stavitele Feitha zbudoval nákladem 10 000 Kč dřevěnou stavbu na betonovém podkladu, dobře účelu svému vyhovující.“

„Regulační hráz stala se oblíbenou promenádou občanstva, zvlášť když byla pořízena dřevěná lávka přes regulovaný potok u vtoku do Jihlavy, takže lze od zahrady Veselého na loukách projít až k němčickému mostu.“

Rok 1934 byl pro regulaci neveselý (I. str. 184):

„Regulace řek Jihlavy a Oslavy měla být letos ukončena.“

„... obec následkem své insolvence nesplatila dosud nic.“ „Při jarní povodni s ledy byly porušeny hráze regulované řeky, jelikož byly nasypány pouze z výkopového materiálu, který byl všude písčný. Kamenný obklad hrází byl pak

zřízen pouze do výše normálního stavu vody. Byla částečná náprava tím, že v nejnebezpečnějším místě (u Němčic betonový most) byly hráze obloženy betonovými kvádry do značnější výše.“

„Uhlazené břehy regulovaných řek jsou obnaženy - padly v oběť mohutné olše i topoly. Svým časem ovšem budou břehy osázeny stromovím, snad jehlancovými topoly, ale ty vyrostou v úpravném pořadí, jak to vymezí ruka sadařova. To již nebude prostá, dojmavá krása přírody.“

V bývalé inundaci vyrostla za bezpečnou hrází nová čtvrť Ivančic se sportovním stadiónem, Hluboko pod starým řečištěm byly nalezeny zásoby dobré pitné vody pro město i okolní obce. Alej vzrostlých topolů, sledující inženýrsky narýsovanou křivku řeky, se už stala neodmyslitelnou součástí krajiny. Jen koupat se v zabahněné řece nedá.